

Auteur: Wilma Stegeman

Sommige zonkinderen kunnen heel wat werk aan: ze zijn enthousiast en ze werken hard. Op een gegeven moment hebben ze alle zonopdrachten van een kern gemaakt. Regelmatig kom je op het forum dan ook de vraag tegen wat je nog meer aan kunt bieden. In dit artikel vindt u een aantal lees-schrijfactiviteiten voor deze kinderen. Soms kunt u methodemateriaal een klein beetje aanpassen, soms gebruikt u materialen buiten de methode. Met deze suggesties kunt u zonkinderen zinvolle en afwisselende activiteiten aanbieden.

Materialen voor groep 3

In de lagere kernen laat u zonkinderen werken met methodisch en niet-methodisch materiaal op het niveau van groep 3.

Antwoordenboekjes

Met ingang van dit schooljaar zijn er antwoordenboekjes verschenen bij de zonwerkboekjes. Hiermee gaat het nakijken makkelijker en sneller. Dit geldt met name voor het begrijpend lezen: u kunt nu snel feedback geven op de ingevulde antwoorden. Ook kunt u de kinderen zelf werkbladen na laten kijken en af en toe het gemaakte werk met de kinderen bespreken (bijvoorbeeld twee keer per week).

Klikklakboekje en Klikklakclusterboekje

Zonkinderen kunnen op hun eigen niveau met het Klikklakboekje of het Klikklakclusterboekje werken:

Laat hen woorden maken met de tweeklank of het lettercluster dat op dat moment in het zonwerkboekje aan de orde is. Laat de woorden ook opschrijven! Gebruik daarvoor de stramienbladen voor het Klikklakboekje (kopieerblad 2-23) of het Klikklakclusterboekje (kopieerblad 7-18).

Een overzicht van de technische leerstof voor zon vindt u op pagina 4 van dit artikel.

Letterzetter

Zonkinderen hebben in het begin van groep 3 vaak nog moeite met de spelling. Met name de tweeklanken en de korte/longe klinkers leveren problemen op. U kunt hiervoor de raketwerkbladen uit Letterzetter aanbieden. Een overzicht van oefeningen om bepaalde problemen aan te pakken, vindt u op de tabbladen bij elke kern.

Ringboekje

Met het Ringboekje raket doen zonkinderen op een aantrekkelijke manier heel wat spellingervaring op. Vooral na kern 6 heeft dit ringboekje een pittig niveau.

Feestneus

In Feestneus vindt u bij elke kern kaarten op zonniveau. Sommige kaarten zijn ook geschikt voor samenwerking met goede lezers uit de maangroep: bij de kaart voor het zonniveau hoort in die gevallen een kaart op raketniveau.

TiPTop

De opdrachten op raketniveau, van TiPTop lezen, kunnen ook voor de zonkinderen een uitdaging zijn. TiPTop lezen sluit aan bij kern 1 t/m 6.

Humpie Dumpie

Humpie Dumpie-boekjes voor begrijpend lezen worden in kern 7 t/m 12 aangeraden voor kinderen op raketniveau. U kunt zonkinderen deze boekjes aanbieden in kern 1 t/m 6. Let er wel op dat ze al opdrachten voor begrijpend lezen in hun zonwerkboekjes hebben gemaakt; het moet niet teveel van het goede worden!

Boekenseries

De klassenbibliotheek is een rijke bron voor de zonkinderen. Laat ze boeken kiezen die hen aanspreken en let pas in tweede instantie op het AVI-niveau. Let erop dat de *inhoud* niet te hoog gegrepen is, want dan valt de belangstelling snel weg. Af en toe een te laag AVI-niveau lezen is niet erg.

Er zijn speciale boeken voor kinderen die op jonge leeftijd al een hoog AVI-niveau hebben bereikt: de series *Zonnetjes* en *Bolleboos start*.

Wen de kinderen eraan dat zij ook bij het zelfstandig lezen het boek eerst verkennen: Wat zie ik op het omslag en op de illustraties? Wat weet ik daar al van?

Leeslogboekje

Laat zonkinderen een leeslogboekje bijhouden. Een voorbeeld van een leeslogboekje vindt u op kopieerblad 11-29.

- Kopieer dit blad en knip de twee werkbladen los. Als u de bladen in het midden omvouwt, ontstaan twee logboekjes.
- Op de buitenkant kan het kind de titel schrijven en de naam van de schrijver.
- Daarna kan het kind de binnenkant invullen.

U kunt de achterkant laten gebruiken voor diverse werkvormen. Het kind mag:

- de mooiste of grappigste zin uit het boekje opschrijven (zorg voor schrijflijntjes);
- een tekening maken, bijvoorbeeld van de hoofdpersoon;
- een stripje maken: u verdeelt de achterkant in vier delen en laat het kind een stripje maken van vier plaatjes (wie doet er mee, waar begint het, wat gebeurt er, hoe loopt het af).

Samenlezen

Met de *maan-roos-vis-samenleesboeken* kunnen zonkinderen samenlezen met maan- en sterkinderen.

- Om de beurt een stukje voorlezen, samen genieten van een verhaal: de beginnende lezer leest de eenvoudige tekst op de linkerpagina, de gevorderde lezer de wat moeilijkere tekst op de rechterpagina.

- Wanneer u niet beschikt over de *maan-roos-vis-samenleesboeken*, kunt u een zonkind samen laten lezen met een kind uit de maangroep dat het raketniveau aankan: de kinderen lezen om de beurt een pagina uit een boekje op het raketniveau.
- Een werkvorm die u (op vrijwillige basis en met mate) kunt toepassen: een zonkind leest samen met een sterkind een boekje dat aansluit bij het leesniveau van het sterkind. Eerst leest het zonkind een pagina, daarna herhaalt het sterkind deze pagina. Voor deze werkvorm is een 'pedagogische' instelling van een zonkind wel een voorwaarde!

Voorlezen aan kleuters

Als het zonleesboekje uit is, kunt u de kinderen laten voorlezen in groep 1-2.

- 1 Als voorbereiding brengen de zonkinderen (begeleid) een bezoekje aan groep 1-2. Zij maken kennis met het groepje waarvoor zij gaan voorlezen. Samen met deze kleuters kiezen ze een prentenboek. Het voorlezen wordt zo een activiteit waar de kleuters bij betrokken zullen zijn.
- 2 De zonkinderen lezen dit prentenboek eerst voor zichzelf tijdens de leesles in groep 3. Zijn er moeilijke woorden bij? Is de betekenis van alle woorden duidelijk?
- 3 De leerkracht bespreekt aspecten van voordrachtslezen, zoals: de introductie van het boek door samen het omslag te bekijken; de intonatie tijdens het voorlezen; het uitleggen van moeilijke woorden tijdens het lezen en dergelijke. Als er gelegenheid is, mogen de kinderen gaan kijken hoe de leerkracht van groep 1-2 voorleest.
- 4 Daarna lezen de zonkinderen, als generale repetitie, hun prentenboek voor de tweede keer. Of ze lezen het aan elkaar voor. In beide gevallen is er veel aandacht voor de voordracht.
- 5 En dan is het grote moment aangebroken: voorlezen in de kleutergroep.

Ankerverhaal schrijven

Naar aanleiding van de strips in leesboekje 1 t/m 6 bedenken de zonkinderen zelf zinnen of dialoges. Op die manier kunnen ze het ankerverhaal naschrijven. Vanaf kern 5 gebruiken de kinderen kopieerblad 5-23 t/m 5-26 als ondersteuning bij het schrijven.

Tekstje schrijven

Op de website vindt u bij de thematips voor kern 5 werkbladen waarbij de verhaallijn heel eenvoudig is weergegeven. Deze werkbladen zijn een goede eerste stap voor het zelf maken van een verhaaltje. Ze

www.veiliglerenlezen.nl/gebruikers_2e_maanversie/extra_materiaal/bij_kern_5/thematips.

Sommige zonkinderen zijn al in staat om zelf een korte tekst te schrijven. Het is belangrijk dat u het kind hierbij ondersteunt door een stap-voor-stap-aanpak:

- Bespreek met het kind waarover het wil schrijven.
- Diep het onderwerp uit door een gesprekje; maak het onderwerp concreet.
- Laat een woordveld maken rond een plaat of een tekening.
- Het kind kiest de meest aansprekende woorden (3 tot 5) en schrijft er een of meer zinnen bij.
- Help tijdens het schrijven met de moeilijke woorden.
- Bekijk de tekst samen; is het kind (en bent u) tevreden over de tekst?
- Laat de tekst in het net op de computer typen.
- Tot slot kan de tekst versierd worden met plaatjes uit een tijdschrift of met een tekening.
- Bij voldoende motivatie en schrijfvaardigheid kan de tekst uitgroeien tot een werkstukje.

Klassenweekboek

Zonkinderen mogen eenmaal per week een tekstje schrijven voor het klassenweekboek. De meest recente teksten hangen voor iedereen (ook de ouders) zichtbaar in de klas of op de gang. Verzamel de teksten later in een map en zet die in de boekenhoek. Laat het klassenweekboek een rol spelen in het klas-sengebeuren. Lees bijvoorbeeld regelmatig een (verzoek)stukje voor tijdens het melkdrinken.

Mogelijke onderwerpen om over te schrijven:

- Wie is er deze week jarig geweest? Wat heeft dit kind gekregen?
- Is er een kind ziek (geweest)? Wat heeft hij/zij (gehad)?
- Is er iemand op bezoek geweest op school of in de klas?
- Heeft een van de kinderen iets in de kring verteld dat geschikt is voor het klassenweekboek?

Het kind mag het geschreven tekstje op de computer in het net typen. Zo ziet het klassenweekboek er verzorgd uit en kunnen andere kinderen de teksten beter lezen.

Materialen voor groep 4

In de hogere kernen kunt u zonkinderen laten werken met niet-methodisch materiaal op het niveau van groep 4.

Speurneus

Speurneus is een kist met opdrachtkaarten voor begrip-pend lezen. Een beschrijving van Speurneus vindt u in het Materialenkatern bij kern 7 t/m 12 op pagina 70.

Doelezen

Zonkinderen werken graag met Doelezen: een interactief computerprogramma voor begrip-pend lezen. Een beschrijving van Doelezen vindt u in het Materialenkatern bij kern 7 t/m 12 op pagina 76.

ABC-woordspel

ABC-woordspel is een spel dat bedoeld is voor het technisch lezen. Het is specifiek gericht op het direct herkennen van de deelstructuren van een- en twee-lettergrepige woorden.

Vreemde zaken

Deze boekenserie prikkelt de nieuwsgierigheid van kinderen. In een *voorleesverhaal* zijn zes nieuwsgierigmakende momenten verwerkt. Naar aanleiding van het voorleesverhaal vragen de kinderen zich af wat er voor geheimzinnigs aan de hand is. Bij het voorleesverhaal horen *6 boeken*. Elk boek onthult een van de geheimen uit het voorleesverhaal. Door alle zes boeken te lezen, worden alle raadsels opgelost. De serie *Vreemde zaken* bestaat tot nu toe uit 3 pakketten die opklimmen in moeilijkheidsgraad. Elk pakket heeft een eigen thema:

- de eerste serie speelt zich af in de diertuin (lees-niveau medio groep 4);
- de tweede serie speelt op de markt (leesniveau medio groep 5);
- en de derde serie speelt in een hotel aan zee (lees-niveau medio groep 6).

Internet

Op internet zijn aantrekkelijke lees- en schrijfsuggesties te vinden. Bijvoorbeeld op www.leesplein.nl, of op www.internetwijzer-bao.nl. Op beide sites vindt u ook lessuggesties rond kinderboeken, bijvoorbeeld suggesties die aansluiten bij het thema van de kinderboekenweek.

Op www.SLO.nl vindt u *Slimme Taal*: dit is verrijkingsmateriaal voor hoogbegaafde kinderen uit groep 3 t/m 8, waarbij ook aandacht wordt besteed aan kinderliteratuur.

Kern	Woordtype in werkboekjes zon
1	• lange/korte klinkers
2	• tweeklanken: oe, ie, eu, ei, ou, au
3	• sch- • -auw • eenvoudige verkleinwoorden • -nk, -ng • woorden van het type mmkm/mkmm
4	• -ng, -nk • -ch, -cht • uw • ja, zo, nu • samengestelde woorden van het type 'huis-deur' • woorden van het type mmkm/mkmm • verkleinwoorden
5	• -eeuw, -ieuw • schr- • mmmkm/mkmmm • klankzuivere samengestelde woorden: voorbij • tweelettergrepige woorden zonder open lettergreep: voeren, bijten, honden
6	• alle typen eenlettergrepige woorden • tweelettergrepige woorden zonder open lettergreep • lastige verkleinwoorden: kistje, lampje
7	• hoofdletters • tweelettergrepige woorden, ook met open lettergreep
8	• tweelettergrepige woorden met medeklinkerclusters: straatsteen • tweelettergrepige woorden met voor- en achtervoegsels: be-, ge-, ver-, -ing, -lijk
9	• alle typen tweelettergrepige woorden • drielettergrepige woorden
10	• alle typen tweelettergrepige woorden • drielettergrepige woorden, ook niet-klankzuivere: slaapkamer, regenworm
11	• meerlettergrepige woorden met voor- of achtervoegsels: duidelijk, gevallen, vertellen • drielettergrepige verkleinwoorden met uitgang -tje of -etje: varkentje, sterretje • opdrachten waarbij het antwoord geschreven moet worden
12	• alle typen twee- en drielettergrepige woorden: vakantie, station, citroen, cola, opa's, foto's • opdrachten waarbij het antwoord geschreven moet worden

In leesboekje 11 en 12 komen sporadisch vierlettergrepige woorden voor: jongedame, goedemorgen, erachteraan.